

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocata Sandu Stela în numele inculpatei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 24 aprilie 2019, în cauza penală privind-o pe

MARJINEAN Elena XXXXX, născută la
XXXXX, originară din XXXXX, domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 12.07.2017 – 22.05.2018;

Instanța de apel: 12.06.2018 – 24.04.2019;

Instanța de recurs: 03.07.2019 – 11.09.2019.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Soroca, sediul central, din 22 mai 2018, Marjinean E. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 27, 145 alin. (2) lit. e), e¹) Cod penal la 15 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pentru femei.

Solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpată a cheltuielilor judiciare a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *in fapt*, a constatat că, Marjinean E., la 2 iunie 2017, în intervalul de timp dintre orele 21:00-22:00, fiind sub influența băuturilor alcoolice, aflându-se în casa proprie amplasată în XXXXX, în urma unui conflict apărut cu soțul Marjinean P., urmărind scopul de a-l lipsi de viață și dorind survenirea acestor urmări, intenționat, a luat de pe masă un cuțit de bucătărie și i-a aplicat cu cuțitul respectiv trei lovituri peste corp, dintre care una direct în regiunea cordului, provocându-i plagă tăiată cu excoriație marginală în proiecția sternului cadranul superior, plagă înțepat-tăiată în regiunea mamelonului stâng penetrantă în cavitatea toracelui cu lezarea cordului, hemotorax și hemopericard, plagă tăiată la nivelul antebrațului stâng, care au prezentat pericol pentru viață și se califică ca vătămare gravă.

Astfel, inculpata a depus toate eforturile pentru lipsirea de viață a victimei și care în realitate au fost suficiente pentru aceasta, însă fapta nu și-a produs efectul, deoarece victima a supraviețuit, fiind salvată de agresiune în urma intervenirii fiicei Ursu S. și ulterioarei intervenții chirurgicale.

Pe baza stării de fapt expuse, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatei întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (2) lit. e), e¹) Cod penal – *tentativa de omor profitând de starea de neputință cunoscută a victimei, care se datorează vârstei înaintate, săvârșit asupra unui membru de familie, care nu și-a produs efectul din motive independente de voința făptuitorului*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către avocatul Grosu Ig. în numele inculpatei, care a solicitat achitarea acesteia, deoarece dânsa a acționat în condițiile legitimei apărări.

În motivarea apelului partea a indicat că instanța de judecată în pofida probelor administrate și examinate în cadrul cercetării judecătorești incorect a constatat circumstanțele faptei comise și personalitatea inculpatei, rolul și comportamentul acesteia în timpul și după comiterea infracțiunii, sentința fiind bazată pe suspiciuni, fiind ignorate totalmente probele ce demonstrează nevinovăția inculpatei. Practic sentința este o copie a rechizitoriului, fără o analiză și apreciere a tuturor probelor cercetate.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 24 aprilie 2019, apelul declarat de avocatul Grosu Ig. în numele inculpatei a fost admis, din alte motive decât cele invocate, cu casarea sentinței în latura pedepsei și cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit căreia lui Marjinean E., recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 27, 145 alin. (2) lit. e), e¹) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa, cu aplicarea art. 23¹ și 79 Cod penal, de 10 (zece) ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis pentru femei.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, prima instanță întemeiat a pronunțat sentința de condamnare în privința inculpatei și corect a ajuns la concluzia că aceasta se face vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (2) lit. e), e¹) Cod penal. Totuși, verificând argumentele apelului în raport cu materialele cauzei și prevederile legii, audiind participanții la proces, instanța a ajuns la concluzi că apelul declarat de partea apărării urmează a fi admis din alte motive decât cele invocate în apel.

Potrivit dispoziției art.79 alin. (1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

De către partea apărării, în ședința instanței de apel, a fost înaintat un demers prin care s-a solicitat efectuarea unei expertize psihiatrico-psihologică a inculpatei, spre soluționarea expertului au fost puse următoarele întrebări: 1) Dacă se afla sau nu inculpata la momentul comiterii faptei în stare de iresponsabilitate, adică putea sau nu ea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale, putea sau nu să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice; 2) La momentul de față se află sau nu inculpata în stare de iresponsabilitate, adică poate sau nu ea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale, poate sau nu să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice; 3) Se afla sau nu inculpata la momentul comiterii faptei în stare de afect survenită în mod subit, provocată de acte de violență, insulte grave ori alte acte imorale ale victimei.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 201836S0130 din 18.01.2019 s-a concluzionat că: *„La momentul comiterii faptei, inculpata nu suferea de careva maladie psihică cronică, prezenta dg: „Tulburare organică de personalitate”. La momentul comiterii faptei, după cum rezultă din cauza penală și reieșind din analiza fenomenologiei comportamentale din timpul derulării evenimentelor cu conținut infracțional, inculpata Marjinean E. a acționat în condiții de discernământ redus, având capacitatea de prevedere și îndeosebi, prognozare a acțiunilor sale limitată, incompletă, deci aceasta cade sub incidența art. 23¹ Cod penal - manifestând responsabilitatea redusă.”*

Astfel reieșind din răspunsul dat de către experții judiciari psihiatri, inculpata la momentul comiterii faptei a acționat în condiții de discernământ redus, având capacitatea de prevedere și îndeosebi, prognozare a acțiunilor sale limitată, incompletă și care cade sub incidența art. 23¹ a Codului penal - manifestând Responsabilitatea redusă.

Potrivit prevederilor art. 23¹ Cod penal persoana care a săvârșit o infracțiune ca urmare a unei tulburări psihice, constatată prin expertiza medicală efectuată în modul stabilit, din cauza căreia nu-și putea da seama pe deplin de caracterul și legalitatea faptelor sale sau nu le putea dirija pe deplin este pasibilă de responsabilitate penală redusă.

Rezultând din aceste circumstanțe și de faptul că, Marjinean E. este caracterizată pozitiv, are o vârstă înaintată, după comiterea faptei prejudiciabile a îngrijit victima până la decesul acestuia, toate aceste circumstanțe în ansamblul lor au fost considerate excepționale. De aceea, instanța a conchis că în privința inculpatei pot fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal, urmând a fi dispus reducerea pedepsei la limita minimă posibilă.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, în interiorul termenului prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, avocata Sandu S. acționând în interesele inculpatei, a atacat-o cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia cu adoptarea unei soluții de achitare.

În recurs, recurenta menționează că instanța de apel a desconsiderat declarațiile inculpatei privitoare la evenimentele ce au avut loc la 2 iunie 2017. În dosar nu există careva probe verosimile precum că inculpata a acționat cu intenția de a-și omorî soțul, ci

din contra acțiunile acesteia au fost îndreptate spre salvarea propriei vieți, în condițiile legitimei apărări. Or, aceasta să fi avut intenția de a-l omorî pe Marjinean P., a dispus de timp suficient și a avut posibilitatea reală de a-i aplica lovituri pentru a-l doborî în timp ce el stătea în fața ei.

La fel, instanța a omis din declarațiile inculpatei faptul că soțul acesteia a mai avut o tentativă de a o sugruma în timp ce ea dormea, însă atunci s-a oprit în momentul ce Marjinean E. s-a trezit, între ei au mai avut loc conflicte și a mai avut loc un caz când a fost atacată. Despre faptul că a fost sugrumată de către Marjinean P., inculpata a declarat reprezentanților poliției în ziua incidentului, însă nu a fost îndreptată la medical legist și nici nu i s-a explicat că dacă dorește poate singură să se adreseze.

Avocata menționează că, la caz, au fost constatate erori procedurale, cum ar fi pornirea urmăririi penale la 07.06.2017, martorii fiind audiați înainte de pornirea urmăririi penale, iar bănuita a fost audiată abia după 18 zile. Totodată, nu a fost dispusă efectuarea expertizei psihologico-psihiatrică a victimei și învinuitei, nu a fost efectuată verificarea depozițiilor bănuitei sau învinuitei la fața locului. De către instanța de apel nu a fost luat în considerație faptul că inculpata a avut permanent grijă de soțul ei, atât până la incidentul din 02.06.2017, cât și după acesta.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 201836S0130 din 18.01.2019 s-a concluzionat că Marjinean E. la momentul comiterii faptei a acționat în condiții de discernământ redus, având capacitatea de prevedere și îndeosebi, prognozarea a acțiunilor sale limitată, incompletă și cade sub incidența art. 23¹ Cod penal manifestând responsabilitate redusă. Responsabilitatea redusă afectează, într-o măsură limitată, capacitatea acestuia de a înțelege și de a dirija acțiunile sale. Din aceste considerente, scopul responsabilității reduse este de a atenua răspunderea făptuitorului și de a favoriza aplicarea unei pedepse mai blânde. Instanța de apel nu a examinat pricina sub toate aspectele nu a ținut cont de circumstanțele importante ale cauzei, nu a apreciat probele la justa lor valoare, ca rezultat adoptând o decizie neîntemeiată.

Partea mai punctează faptul că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, precum și materialului anexat la dosar, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia sentinței contestate cu apel, în raport cu regulile și legislația în vigoare.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatei Sandu S. în numele inculpatei menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, fără citarea părților, în baza motivelor invocate în recurs și în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise, în baza temeiurilor expres prevăzute de acest articol.

În corespundere cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului ordinar în cazul în care constată că acesta

nu corespunde după conținut prevederilor art. 430 Cod de procedură penală.

Reieșind din dispoziția art. 430 Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să corespundă anumitor cerințe, în special, textul recursului trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute expres de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemelor de drept ce persistă în cauza deferită judecătii și care au afectat echitatea procedurilor desfășurate de instanța de apel împotriva inculpatei.

În speța dată, se constată că recurenta-avocat critică hotărârea adoptată de instanța de apel și pledează pentru achitarea inculpatei, însă în motivarea cerințelor din recurs nu aduce careva argumente temeinice în vederea susținerii acestei poziții.

Mai mult, Colegiul Penal notează că, recurenta a omis să formuleze careva critici plauzibile privitor la ilegalitatea hotărârii contestate, limitându-se doar la descrierea succintă și vădit necoerentă a bazei factologice, care nu contribuie în vreun mod la suplینirea cererii cu circumstanțe de fapt și de drept pentru a fi preluată spre examinare în fond de către instanța de recurs.

Pentru acestea, Colegiul apreciază că recursul declarat de avocata Sandu S. este mai degrabă un „*apel deghizat*”, decât un „*efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară*”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „*circumstanțe cu caracter substanțial și convingător*”, care să justifice ingerința în hotărârea instanței de apel sau în cea a primei instanțe, în partea stabilirii vinovăției inculpatei de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin. (2) lit. e), e¹) Cod penal.

Respectiv, Colegiul ține să noteze că, de principiu, instanța de recurs preia spre examinare doar acele critici, care sunt corespunzător argumentate de recurenți, cu arătarea legăturii cauzale dintre eroare de drept pretins că a fost admisă de instanța inferioară și circumstanța de fapt a cauzei căreia aceasta se circumscrie.

Pe aceeași linie de considerente, Colegiul evidențiază că, invocarea formală a unor temeuri de casare, care nu sunt urmate de o motivare corespunzătoare, nu poate face obiect de examinare în procedura de recurs, având în acest sens în vedere că, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Adică completarea cererii de recurs cu argumente ce ar suplini-o din oficiu, este contrară principiului contradictorialității ce guvernează întreg procesul penal. Astfel, Colegiul Penal statuează asupra soluției de inadmisibilitate a recursului ordinar declarat de apărătorul inculpatei, deoarece acesta nu întrunește condițiile legale de conținut.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Sandu Stela în numele inculpatei, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 24 aprilie 2019,

în cauza penală privind-o pe Marjinean Elena XXXXX, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 25 septembrie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion